



Vztah prokrastinace a locus of control v akademickém prostředí¹

JAKUB PROCHÁZKA, ANETA MACANOVÁ, TEREZA MOKRÁ,
PETRA NEKULOVÁ, ADAM VODIČKA, RICHARD ZEŽULKA,
STANISLAV JEŽEK, MARTIN VACULÍK

Abstrakt: Studie se zabývá vztahem mezi akademickou prokrastinací a locus of control. Navazuje na studie zkoumající tento vztah, které přinášejí nejednoznačné výsledky. Pro online sběr dat byly pomocí focus group vytvořeny dotazníky locus of control a akademické prokrastinace. Ze 145 oslovených, náhodně vybraných vysokoškolských studentů jedné fakulty kompletně vyplnilo dotazníky 100 z nich. Provedená korelační analýza neodhalila statisticky významný vztah mezi zkoumanými proměnnými. Předpoklad, že internalita/externalita locus of control koreluje s akademickou prokrastinací, se nepotvrdil. Výsledky jsou srovnávány s výsledky zahraničních studií, jsou zmíněna specifika akademické prokrastinace a navrženy další možné směry výzkumu v této oblasti.

Klíčová slova: prokrastinace, locus of control, akademické prostředí.

ÚVOD

Prokrastinace je popisována jako odkládání úkolu za hranice únosnosti, tedy do bodu, kdy se následná realizace úkolu stává více problematickou, než kdyby úkol odkládán nebyl (Janssen & Carton, 1999). Je považována za extrémně rozšířený jev (Steel, 2007). Výzkumy prováděné mezi studenty opakovaně prokazují, že se prokrastinace objevuje u 50–70 % jedinců (Ellis & Knaus, 1977; Solomon & Rothblum, 1984) a je možné o ní hovořit jako o univerzální lidské slabosti (Senecal, Koest-

ner & Vallerand, 1995). Prokrastinace přitom představuje v moderní společnosti nebezpečný zvyk přinášející řadu profesních i osobních problémů (Beswick, Rothblum & Mann, 1988).

Objasnění psychologické funkce prokrastinace poskytla jako první psychoanalýza. Podle ní nedokončené úkoly ohrožují ego člověka a člověk má proto tendenci odkládat zabývání se těmito úkoly (Ferrari, Johnson & McCown, 1995). Obdobné, ale ucelenější vysvětlení poskytuje kognitivní model *Trojité teorie* (appraisal-anxiety avoidance model) zvládání stresu. Tato

¹ Článek vznikl ze studentského projektu v rámci specifického výzkumu na Masarykově univerzitě.

teorie říká, že pokud jsou lidé nuceni učinit rozhodnutí nebo vykonat nějaký úkol, vždy zvažují, zda disponují dostatečným potenciálem k této činnosti. Subjektivní nedostatek zdrojů vyvolává pocit úzkosti, kterému se člověk snaží zabránit vyhýbáním se činnosti (tedy prokrastinací), která vzbuzuje úzkost (Milgram & Toubiana, 1999). Empirické výzkumy potvrzují prokrastinaci jako způsob zvládání stresu a souvislost mezi úzkostí a tendencí prokrastinovat (Flett, Blankstein & Martin, 1995).

Pro lepší pochopení prokrastince bylo zkoumáno, zda existuje souvislost mezi prokrastinací a osobnostními rysy (Milgram & Tenne, 2000). Jedním ze zkoumaných rysů je Rotterův (1990) koncept locus of control neboli místo kontroly. Koncept označuje míru, s jakou jedinec vnímá události svého života na jedné straně jako důsledky svého vlastního jednání a dovedností (interní locus of control), nebo naopak jako důsledky vnějších vlivů (štěstí, náhody, osudu, mocných lidí), nad nimiž nemá kontrolu (externí locus of control). Výsledky studií, které se zabývaly souvislostí mezi locus of control a prokrastinací, nejsou konzistentní. Některé studie nenalezly žádný vztah mezi prokrastinací a locus of control (Ferrari, Parker & Ware, 1992; Steel, Brothen & Wambach, 2001), další studie naopak potvrdily souvislost mezi interním locus of control a nízkou prokrastinací (Beck, Koons & Milgram, 2000; Carden, Bryant & Moss, 2004; Janssen & Carton, 1999; Lonergan & Maher, 2000). Tyto studie z velké části zkoumaly vztah obecné pro-

krastinace s locus of control a nezaměřily se na jednotlivé druhy prokrastinace ani je nijak nezohledňovaly. Tento fakt může být podle Ferrariho, Parkera a Wareho (1992) příčinou nekonzistentnosti výsledků dosavadních studií. Tito autoři se zaměřili na jeden z druhů prokrastinace, na prokrastinaci v akademickém prostředí. Signifikantní vztah akademické prokrastinace s locus of control ovšem nenášli (Ferrari, Parker & Ware, 1992). Oproti tomu Carden, Bryant a Moss (2004) zjistili, že skupina respondentů v jejich vzorku s internějším locus of control signifikantně méně akademicky prokrastinuje.

Milgram a Tenne (2000) rozlišují čtyři základní druhy prokrastinace: *akademickou* – odkládání úkolů souvisejících se studijními povinnostmi, *každodenní* – odkládání běžných, každodenních činností, *rozhodovací* – odkládání rozhodnutí v nevýznamných i významných otázkách a *nutkovou* (kompulzivní) – spojení behaviorální (akademické a každodenní) a rozhodovací prokrastinace. V našem výzkumu se zaměřujeme na studenty a na jejich akademickou prokrastinaci (podobně jako Ferrari, Parker & Ware, 1992, a Carden, Bryant & Moss, 2004), která zahrnuje například odkládání čtení povinné literatury, studování na zkoušky, psaní seminárních prací a další (Solomon & Rothblum, 1984). Míra akademické prokrastinace je ovlivněna například rodinným zázemím (Rosário et al., 2009), mírou rodičovské kontroly studenta v jeho dětství (Sedláková et al., 2014), ale také osobními charakteristikami studenta jako mírou perfekcionismu (Kaur & Kaur, 2011) či



self-efficacy (Klassen, Krawchuk & Rajani, 2008). Další z osobnostních charakteristik, které by mohly míru akademické prokrastinace ovlivňovat, je právě locus of control. Lidé s interním locus of control si uvědomují, že dosažený výkon je přímo úměrný jejich snaze. Je tedy možné, že za něj cítí větší odpovědnost. Předpokládáme proto, že čím externější locus of control je, tím více člověk akademicky prokrastinuje.

Hlubší studium akademické prokrastinace pomůže lépe pochopit nezvládnání studijních úkolů z jiných než intelektových důvodů a umožní lépe zacílit školní poradenství. Také pro vyučující může být cenné vědět, co stojí v pozadí nezvládnání úkolů studenty. Na základě toho mohou lépe provádět změny v obsahu a formě výuky (například neodevzdaná seminární práce může znamenat nezvládnutí látky, příliš náročné zadání i prokrastinaci).

METODA

Výzkumný design

Locus of control a míra akademické prokrastinace byly měřeny sebesposuzujícími dotazníky, k jejichž vyplnění byli respondenti (studenti vysoké školy) vyzváni emailem. V emailu byl respondentům výzkum krátce představen a byli odkázáni na webovou adresu, na níž mohli dotazník vyplnit. Emaily s výzvou k vyplnění dotazníků byly rozesílány v úterý, aby se objevily ve schránkách respondentů v průběhu vyučujícího týdne, kdy lze předpokládat největší využívání univer-

zitní pošty. Následující pátek byl celému vzorku rozeslán další email, v němž bylo poděkováno těm, kteří se již výzkumu zúčastnili, a ostatním bylo připomenuto, že tak mohou ještě učinit. Takto bylo využito víkendu jako prostoru k vyplnění pro ty, kteří si během týdne nenašli čas. V pondělí byl poslán ještě jeden dopis, kterým byl prodloužen termín pro vyplnění dotazníků z neděle na středu.

Po vyplnění dotazníku byli respondenti seznámeni s konkrétním cílem výzkumného projektu a bylo jim poděkováno za účast. Těm, kteří vyplnili v dotazníku svůj email, byly po zpracování výsledků poslány jejich osobní skóry ve zkoumaných charakteristikách a souhrnné výsledky studie.

Existovalo riziko, že více prokrastinující studenti budou odkládat vyplnění dotazníku a nakonec dotazník vůbec nevyplní. Proto jsme se snažili, aby byla návratnost dotazníků co nejvyšší. K vyšší návratnosti přispělo opakované oslovení studentů emailem a také motivace respondentů možností dozvědět se něco nového o sobě samém i o tématu souvisejícím s vysokoškolským studiem.

Výzkumný soubor

S žádostí o spolupráci na výzkumu byli osloveni studenti prezenčního bakalářského studia Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity. Výběr jedné fakulty a výběr stejného stupně studia zaručoval získání poměrně homogenního vzorku respondentů, kteří se setkávají s plněním srovnatelných akademických úkolů a mají

možnost dosahovat srovnatelných akademických výkonů za srovnatelných vnějších podmínek. Fakulta sociálních studií byla vybrána kvůli dostupnosti kontaktů na studenty.

Ze seznamu všech prezenčních bakalářských studentů fakulty bylo metodou jednoduchého náhodného výběru vylosováno 145 studentů, z nichž 102 vyplnilo dotazník (návratnost 70 %). Z vyplněných dotazníků byly 2 vyplněny nedostatečně, a proto byly z dalšího zpracování vyřazeny. Ze 100 analyzovaných respondentů bylo 33 studentů prvního ročníku, 17 druhého ročníku, 24 třetího ročníku, 6 čtvrtého ročníku a 20 respondentů svůj ročník studia neuvedlo. Věk respondentů nebyl zjišťován, jelikož jsme předpokládali, že je u všech studentů prezenčního bakalářského studia podobný.

Metody sběru dat

Dotazník locus of control. Pro měření locus of control byl vytvořen dotazník, jehož položky se vztahují k výkonům v akademickém prostředí. Rotterova (1966) škála je všeobecná a nevyhovovala našemu záměru otestovat vztah prokrastinace a locus of control v konkrétním, jasně vymezeném prostředí. IPC škála H. Levensonové (Levenson, 1981) zase rozlišuje interní locus of control (I), kontrolu vlivnými lidmi (P) a kontrolu náhodou (C). Škály P a C měří externí locus of control, ale pro účely našeho výzkumu nebylo nutné externí locus of control takto rozdělovat. Námi použitý dotazník byl vytvořen tak, aby a) měřil pouze jednu dimen-

zi, a to interní vs. externí locus of control, b) byl tematicky zařazen do akademického prostředí, c) svou délkou neodrazoval respondenty od vyplnění.

Položky dotazníku jsme vytvořili podle oblastí akademických činností studentů. Diskusí s pěti studenty bakalářského studia Fakulty sociálních studií jsme určili sedm oblastí, ve kterých mohou studenti v akademickém prostředí dosahovat výkonů. Těmito oblastmi jsou zkoušky, seminární práce, literatura, zakončení studia, přijímací zkoušky, praxe v oboru a zdroje. Ke každému okruhu pak byla vytvořena jedna konkrétní otázka. Otázky byly poté předloženy třem studentům Fakulty sociálních studií, se kterými byla diskutována srozumitelnost a pochopitelnost otázek. Na základě jejich poznámek byly provedeny drobné úpravy ve znění otázek tak, aby byly více srozumitelné a jednoznačné.

Finální verzi dotazníku (viz příloha 1) tvoří sedm otázek, z nichž tři se týkají interního a čtyři externího locus of control. Respondenti posuzují platnost tvrzení vztahujících se k jejich osobě na stupnici od 1 (neplatí vůbec) do 4 (zcela platí). Položky vztahující se k internímu locus of control jsou kódovány opačně než položky vztahující se k externímu locus of control. Vnitřní konzistence dotazníku je poměrně nízká (Cronbachovo $\alpha = 0,58$; podobně jako u jiných škál locus of control), jelikož se sedm otázek vztahuje k sedmi různým oblastem, které jsou pro jednotlivé respondenty různě důležité. Hodnota intervalové proměnné locus of control je dána průměrem odpovědí respondenta, přičemž vyšší skóre odpovídá více exter-



nímu locus of control a nižší skóre více internímu locus of control.

Dotazník akademické prokrastinace. Také pro měření akademické prokrastinace jsme vytvořili vlastní dotazník (viz příloha 2). Alternativou byla Posuzovací škála prokrastinace pro studenty autorek Solomonové a Rothblumové (1984). Pro naše potřeby nebyla zcela vhodná, protože je multidimenzionální a rozsáhlá. Další variantou byla Škála prokrastinace pro studenty, jejímž autorem je Lay (1986). Nevýhodou této škály je měření prokrastinace v obecné rovině. Námí vytvořený dotazník se zaměřuje na akademickou prokrastinaci a obsahuje jen malé množství položek. Proto je vhodný pro online administraci, při které by mohla dlouhá metoda některé respondenty odradit. Dotazník byl vytvořen podle šesti základních oblastí akademické prokrastinace, které jsou základem Posuzovací škály prokrastinace pro studenty (Solomon & Rothblum, 1984). Těmito oblastmi jsou psaní písemných testů, příprava na zkoušky, plnění úkolů souvisejících s četbou zadáných textů v průběhu týdne, povinnosti související s univerzitní administrativou, schůzky a docházka a školní aktivity obecně.

Vytvořený dotazník na měření akademické prokrastinace má deset položek,

na které se odpovídá stejně jako na položky dotazníku locus of control. Posouzení srozumitelnosti položek bylo provedeno stejně jako u dotazníku locus of control. Šest z deseti položek odkazuje na vysokou prokrastinaci, čtyři položky odkazují na nízkou prokrastinaci a jsou kódovány obráceně. Dotazník je vnitřně konzistentní (Cronbachovo $\alpha = 0,77$). Intervalová proměnná akademická prokrastinace je dána průměrem odpovědí respondenta, přičemž vyšší skóre odpovídá vyšší míře akademické prokrastinace.

VÝSLEDKY

Pro posouzení síly vztahu mezi proměnnými locus of control a akademická prokrastinace byla použita korelační analýza. Hodnoty korelačního koeficientu uvádíme spolu s popisnými statistikami v tabulce 1. Záporná a nízká hodnota korelačního koeficientu značí, že respondenti s internějším locus of control podle svých výpovědí v dotazníku akademicky prokrastinují o něco málo více než respondenti s externějším locus of control. Korelace je však statisticky nevýznamná. Výsledky analýzy nepodporují předpoklad o pozitivní korelaci externality locus of control a akademické prokrastinace.

Tab. 1. Popisné statistiky a korelace mezi proměnnými

Proměnné	M	SD	Min	Max	r	p
Locus of control	1,91	0,37	1,14	3,0		
Akademická prokrastinace	2,62	0,48	1,3	3,7	-0,15	0,15

Poznámka: Čím je hodnota locus of control vyšší, tím je locus of control externější; N = 100

DISKUSE

Hledaný vztah mezi locus of control a akademickou prokrastinací se nepodařilo prokázat. Na neprokázání vztahu se mohla podílet i nižší vnitřní konzistence dotazníku locus of control. S nižší vnitřní konzistencí se potýkala i původní Rotterova škála. Podle Duttweilerové (1984) je to dáno tím, že se v případě Rotterova pojetí locus of control nejedná o homogenní koncept. Řešením pro další výzkumy by proto mohlo být zaměřit se na specifickou část locus of control nebo pracovat s homogennějšími subškálami locus of control.

Pomineme-li faktor nižší vnitřní konzistence jednoho z dotazníků, jsou naše výsledky v souladu s výsledky Ferrariho, Parkera a Wareho (1992), podle nichž mezi locus of control a akademickou prokrastinací není žádný vztah. Plnění akademických úkolů odkládají ve stejné míře jak studenti, kteří se cítí odpovědní za výsledky své práce, tak ti, kteří výsledky považují spíše za důsledek náhody nebo vnějších okolností. Na druhou stranu naše výsledky nekorespondují s novější studií Cardena, Bryanta a Mosse (2004), kteří našli rozdíl v míře akademické prokrastinace mezi skupinami studentů s internějším a externějším locus of control. Pakliže by i další studie týkající se locus of control a akademické prokrastinace přinášely takto nejasné výsledky, je namístě hledat moderátor, který ovlivňuje, za jakých okolností se zmíněný vztah objevuje.

V porovnání se závěry již zmiňovaných výzkumů obecně prokrastinace a locus of control (Beck, Koons & Milgram, 2000; Janssen & Carton, 1999; Lonergan &

Maier, 2000) může být jedním z důvodů výsledků odlišných od původních předpokladů naše zaměření pouze na jednu oblast prokrastinace – prokrastinaci akademickou. Ta by mohla být tou oblastí prokrastinace, ve které se sledovaný vztah neprojevuje nebo se projevuje slaběji. Specifičnost akademické prokrastinace je dána pevnými hranicemi pro plnění úkolů v akademickém prostředí. Když například student odkládá psaní seminární práce, může tak činit pouze do určité doby, a pak je stejně nucen práci dokončit a odevzdat. Opakované nesplnění termínu by vedlo k ukončení studia a k opuštění akademického prostředí. Někteří výrazně prokrastinující studenti proto přestávají být studenty a nemají šanci dostat se do vzorku výzkumu akademické prokrastinace. Můžeme předpokládat, že při výzkumu akademické prokrastinace jsou ve vzorku ve srovnání s výzkumem jiného typu prokrastinace méně zastoupeni lidé s vysokou mírou prokrastinace. Na z hlediska prokrastinace homogennějším vzorku se potom obtížněji projeví vztah prokrastinace s nějakou další proměnnou. Pro výzkum jsme zvolili studenty bakalářského studia, kteří se ještě nemuseli potýkat s velkými studijními úkoly, jako jsou psaní diplomové práce nebo příprava na státní závěrečné zkoušky. Domníváme se, že v tomto vzorku je zastoupení výrazně prokrastinujících respondentů vyšší, než kdybychom data získávali od magisterských nebo doktorských studentů.

Platnost našich výsledků je ovlivněna volbou metody online dotazníků. Pomocí dotazníků získáváme pouze sebehodnocení respondentů, které může být zkreslené sociální žádoucností (Duttweiler, 1984), a také



nevíme, zda by zkoumaný vztah nemohla nějak ovlivnit skupina oslovených studentů, která svůj dotazník nevyplnila. Interní validitu by mohlo zvýšit zvolení kombinace více metod měření locus of control a prokrastinace. Bylo by možné shromažďovat výpovědi spolužáků či učitelů nebo provádět pozorování v předmětu, ve kterém studenti během roku plní řadu úkolů, pro které jsou stanoveny různé termíny. Pro pochopení vztahu mezi locus of control a prokrastinací by mohlo posloužit také několik kvalitativních rozhovorů se studenty, kteří prokrastinují výrazně málo nebo výrazně hodně.

Při zobecňování výsledků výzkumu je třeba být opatrný vzhledem ke specifčnosti zkoumaného vzorku (studenti jedné humanitní fakulty). Výsledky je proto možné

vztáhnout ke studentům fakult zatěžujících studenty obdobnými studijními úkoly (samostatná četba, seminární práce, nepovinné přednášky, souhrnné zkoušky) a uplatňujícími podobné sankce při odvedení nekvalitní práce a při nedodržení termínu (opakování úkolu nebo opakování předmětu). Pro zvýšení externí validity by bylo užitečné výzkum replikovat na studentech technické vysoké školy, která po studentech vyžaduje plnění úkolů odlišného charakteru (méně rozsáhlých seminárních prací, méně četby povinné literatury; na druhou stranu požadavek na větší pečlivost např. při vytváření výkresů a větší důraz u zkoušek na dovednost oproti znalosti). Dále by bylo zajímavé zaměřit se na studenty středních škol, u kterých se prokrastinace také objevuje.

LITERATURA

- Beck, B. L., Koons, S. R., & Milgram, D. L. (2000). Correlates and consequences of behavioral procrastination: The effects of academic procrastination, self-consciousness, self-esteem, and self-handicapping. *Journal of Social Behavior and Personality*, 155, 3–13.
- Beswick, G., Rothblum, E., & Mann, L. (1988). Psychological antecedents of student procrastination. *Australian Psychologist*, 23, 207–217.
- Carden, R., Bryant, C., & Moss, R. (2004). Locus of control, test anxiety, academic procrastination, and achievement among college students. *Psychological Reports*, 95, 581–582.
- Duttweiler, P. C. (1984). The internal control index: A newly developed measure of locus of control. *Educational and Psychological Measurement*, 44, 209–221.
- Ellis, A., & Knaus, W. J. (1977). *Overcoming Procrastination*. New York: Singer Books.
- Ferrari, J. R., Johnson, J. L., & McCown, W. G. (Eds.) (1995). *Procrastination and task avoidance: Theory, research and treatment*. New York: Plenum Press.
- Ferrari, J. R., Parker, J., & Ware, C. (1992). Academic procrastination: Personality correlates with Myers-Briggs Types, self-efficacy, and academic locus of control. *Journal of Social Behavior and Personality*, 7, 495–502.
- Flett, G. J., Blankstein, K. R., & Martin, T. R. (1995). Procrastination, negative self-evaluation, and stress in depression and anxiety: A review and preliminary model. In J. R. Ferrari, J. L. Johnson, & W. G. McCown (Eds.), *Procrastination and task avoidance: Theory, research and treatment* (s. 137). New York: Plenum Press.



- Janssen, T., & Carton, J. S. (1999). The effects of locus of control and task difficulty on procrastination. *Journal of Genetic Psychology, 160*, 436–443.
- Kaur, H., & Kaur, J. (2011). Perfectionism and procrastination: Cross cultural perspective. *FWU Journal of Social Sciences, 5*, 34–50.
- Klassen, R. M., Krawchuk, L. L., & Rajani, S. (2008). Academic procrastination of undergraduates: Low self-efficacy to self-regulate predicts higher levels of procrastination. *Contemporary Educational Psychology, 33*, 915–931.
- Lay, C. H. (1986). At last, my research article on procrastination. *Journal of Research in Personality, 20*, 474–495.
- Levenson, H. (1981). Differentiating among internality, powerful others, and chance. In H. M. Lefcourt (Ed.), *Research with the locus of control construct, 1: Assessment Methods* (s. 15–63). New York: Academic Press.
- Lonergan, J. M., & Maher, K. J. (2000). The relationship between job characteristics and workplace procrastination as moderated by locus of control. *Journal of Social Behavior Personality, 15*, 213–224.
- Milgram, N., & Tenne, R. (2000). Personality correlates of decisional and task avoidant procrastination. *European Journal of Personality, 14*, 141–156.
- Milgram, N., & Toubiana, Y. (1999). Academic anxiety, academic procrastination, and parental involvement in students and their parents. *British Journal of Educational Psychology, 69*, 345–361.
- Rosário, P., Costa, M., Núñez, J. C., González-Pienda, J., Solano, P., & Valle, A. (2009). Academic procrastination: Associations with personal, school, and family variables. *The Spanish Journal of Psychology, 12*, 118–127.
- Rotter, J. (1966). Generalized expectancies for internal versus external control of reinforcements. *Psychological Monographs, 80*.
- Rotter, J. B. (1990). Internal versus external control of reinforcement: A case history of a variable. *American Psychologist, 45*, 489–493.
- Sedláková, J., Mýlek, V., Čapková, K., Procházka, J., Vaculík, M., & Ježek, S. (2014). Parental control of child as a predictor of academic procrastination. In M. Houška, I. Krejčí & M. Flégl (Eds.), *Proceedings of the 11th International Conference on Efficiency and Responsibility in Education 2014* (s. 694–702). Prague: Czech University of Life Sciences, Prague.
- Senecal, C., Koestner, R., & Vallerand, J. (1995). Self-regulation and academic procrastination. *The Journal of Social Psychology, 135*, 607–619.
- Solomon, L., & Rothblum, E. (1984). Academic procrastination: Frequency and cognitive-behavioral correlates. *Journal of Counseling Psychology, 31*, 503–509.
- Steel, P. (2007). The nature of procrastination: a meta-analytic and theoretical review of quintessential self-regulatory failure. *Psychological Bulletin, 133*, 65–94.
- Steel, P., Brothen, T., & Wambach, C. (2001). Procrastination and personality, performance, and mood. *Personality and Individual Differences, 30*, 95–106.



Příloha 1: Škála locus of control

Respondent vyjadřuje souhlas/nesouhlas s tvrzením na čtyřbodové škále
Vůbec neplatí / Spíše neplatí / Spíše platí / Zcela platí

1. Když se mi nepovede zkouška, je to většinou tím, že jsem měl smůlu na otázky.
2. Za svůj úspěch u přijímacích zkoušek vděčím především shodě šťastných náhod.
3. Hodnocení mé seminární práce odpovídá mému úsilí.
4. Zda se mi podaří získat praxi v mém oboru, záleží jen na štěstí.
5. Jestli stihnu přečíst všechnu povinnou literaturu, záleží na tom, jak moc se tomu budu věnovat.
6. Jestli se mi podaří najít relevantní zdroje literatury pro seminární práci je věcí náhody.
7. Jestli udělám státnice nebo ne záleží pouze na mně.

Příloha 2: Škála prokrastinace

Respondent vyjadřuje souhlas/nesouhlas s tvrzením na čtyřbodové škále
Vůbec neplatí / Spíše neplatí / Spíše platí / Zcela platí

1. Odkládám řešení úkolů až do poslední chvíle.
2. Přelepku na ISIC si objednáím hned jak je to možné.
3. Knížku z knihovny vracím, až když mi přijde upozornění, že mi vyprší výpůjční lhůta.
4. S plněním úkolu začínám krátce po zadání.
5. Na zkoušku se začínám učit až den před zkouškou.
6. Často se přistihnu, že úkoly, které plním, jsem chtěl/a udělat mnohem dřív.
7. Řídím se heslem: Co můžeš udělat dnes, neodkládej na zítřek.
8. Jakmile dočtu půjčenou knížku, vrátím ji do knihovny.
9. Když je potřeba do předmětu vytvořit pracovní tým, většinou se přidávám jako poslední.
10. Obvykle musím spěchat, abych odevzdal úkol včas.

Předložený text nebyl dosud publikován, jedná se o text původní a není současně nabízen jiné redakci k publikování.



Mgr. Ing. Jakub Procházka, Ph.D., jak.prochazka@mail.muni.cz

Mgr. Aneta Macanová, 321577@mail.muni.cz

Mgr. Tereza Mokrý, 206858@mail.muni.cz

Mgr. Petra Nekulová, 333084@mail.muni.cz

Bc. Adam Vodička, 215197@mail.muni.cz

Mgr. Richard Zezulka, BA, richard.zezulka@gmail.com

Mgr. Stanislav Ježek, Ph.D., jezek@fs.muni.cz

Doc. PhDr. Martin Vaculík, Ph.D. vaculik@fs.muni.cz

Pracoviště autorů:

Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, katedra psychologie, Joštova 10, 602 00 Brno

PROCHÁZKA, J., MACANOVÁ, A., MOKRÝ, T., NEKULOVÁ, P., VODIČKA, A., ZEŽULKA, R., JEŽEK, S., VACULÍK, M. The Relationship between Procrastination and Locus of Control in the Academic Environment

The study is concerned with the relationship between academic procrastination and locus of control. It follows on from studies that explored this relationship but produced no unequivocal results. It starts from the premise that people with an internal locus of control relate the results that they achieve to their own efforts. This suggests that they will feel greater responsibility and consequently procrastinate less than people with an external locus of control, who attribute responsibility for their results to external influences. Using a focus group, questionnaires on locus of control and academic procrastination were created for online data collection. 145 randomly selected university students studying for a bachelor degree in one faculty orientated to humanities were approached, and of these 100 completed the questionnaire. Correlation analysis did not reveal a statistically significant relationship between the variables investigated ($r = -0,15$, $p = 0,15$). The theory that the internality/externality of locus of control correlates with academic procrastination was not confirmed. Students who feel responsible for the results of their work put off academic tasks to the same extent as students who regard the results as more the effect of chance or external circumstances. These results can be extrapolated to students of faculties where comparable study tasks are set (independent reading, seminar papers, optional lectures, summary examinations) and which impose similar sanctions for poor work or failure to keep deadlines (repeating the task or repeating a subject). To increase external validity it would be useful to replicate the study with students at a technical university, which requires students to fulfil tasks of a different character.

Keywords: *procrastination, locus of control, academic environment.*